ନିର୍ବାଚନ ତନ୍ତ୍ର

ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଗୋଟିଏ ନିର୍ବାଚନ ତନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଛି । କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ବା କ୍ଷମତାରେ ରହିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ବୈଧତାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ତାହା ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ବୟସରେ ପହ ୍ଥିବା ନାଗରିକମାନଙ୍କଠୁ ଭୋଟ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥାଏ । ନିଜ ଭୋଟର ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସାଧାରଣ ଭାରତୀୟମାନେ ସାମାନ୍ୟତମ ସଚେତନ ଥିଲାଭଳି ଏଯାବତ୍ ମନେ ହେଉନାହିଁ । ହୁଏତ ଗଣତନ୍ତ୍ର ସହ ଆମର ଅନୁଭୂତି ବି କମ୍ ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏଭଳି ସଚେତନତାର ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇଥାଇ ପାରେ । ଆମେ ସମର୍ପଣ କରିବା ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଏକ ପରମ୍ପରା ଭିତରୁ ଆସିଛେ - ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଆମ ପାଇଁ ଅପରାଧ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଭେଦଭାବ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସବୁପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ଅସହାୟତା ଆମକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଶାସକ ବା ଯୋଗ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ଆଦୌ ପ୍ରେରଣା ଦେଇପାରୁନି । ଏଭଳି ଏକ ସ୍ଥିତିର ଭରପୁର ଲାଭ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନେ ନେଇଚାଲିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଏ କାମଟିରେ ସହଯୋଗ କରିବା ଲୋକ, ଶକ୍ତି, ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ନବେଦଶକରେ ଉଦାରୀକରଣ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂସ୍କାର ପର୍ବ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରଠାରୁ ତଥା ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ଖଣିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପାଣି ଯାଏଁ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଶସ୍ତ ହେବା ପରଠାରୁ ଭାରତର ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ କେବଳ ନିର୍ବାଚନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହିଁ ଚାଲିଛି । ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ କ୍ଷମତାଶୀଳ ଦଳମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଅଭୁତପୂର୍ବ ପୁଞ୍ଜିର ଉପଲବ୍ଧ ଗତ ୨୫ବର୍ଷ ଭିତରେ ହେଇପାରିଛି, ତାହା ପୂର୍ବରୁ କେବେ ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ନିର୍ବାଚନ ନିକଟରେ ନଥିଲେ ବି ବର୍ଷତମାମ ଭୋଟରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଚାଲିଛି ।

ଜାନୁଆରୀ ୨୬, ୨୦୦୧ର ଭୟଙ୍କର ଭୂକମ୍ପ ଯାହା ଗୁଜୁରାଟର କଚ୍ଛ ସମେତ କେତେକ ଅ ଳକୁ ବିଧ୍ୱସ୍ତ କରିଥିଲା, ପରବ ୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଗୁଜୁରାଟ କେବଳ ନୁହେଁ ଭାରତୀୟ ରାଜନୀତିକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରିଆସିଛି । ଭୂକମ୍ପ ପ୍ରଶମନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କେଶୁଭାଇ ପଟେଲଙ୍କ ବିଫଳତାକୁ ପୁଞ୍ଜି କରି ଭାଜପାର ଅନ୍ୟତମ ସାଧାରଣ ସମ୍ପାଦକ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ଗୁଜୁରାଟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେଲେ । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ରୋତରୁ ପୁଞ୍ଜି ଏକାଠି କରି ପୁନଃବାସ ଓ ଥଇଥାନର ଆଦର୍ଶ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଚାଲିଥିବାବେଳେ ଫେବୃୟାରୀ ୨୮, ୨୦୦୨ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଗୋଧ୍ରା ଟ୍ରେନ୍ ପୋଡ଼ି ଘଟଣା ପରବ ୀ ମୁସଲମାନ ନରସଂହାର । ୨୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ନିରୀହ ପୁରୁଷ, ନାରୀ ଓ ପିଲାମାନେ ବଳିପଡ଼ିଲେ ଏହି ହିଂସାରେ । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଲା । ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କୁ ରାଜଧର୍ମ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଅଟଳ ବିହାରୀ ବାଜପେୟୀ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ଆମେରିକା ଯିବାପାଇଁ ସେଠାକାର ସରକାର ଭିସା କଟକଣା ଜାରି କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଲା, ଯଦିଓ ଆମେରିକାରେ ମୋଦୀଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମର୍ଥକ ଓ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ବୁଶ୍ ହୁଅନ୍ତୁ ବା ଓବାମା ବା ଟ୍ରମ୍ପ୍ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ନିର୍ବାଚନୀ ଭି ିଭୂମି ।

ଏସବୁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭିତରେ ଗୁଜୁରାଟ ନରସଂହାର କଳଙ୍କରୁ ବାହାରିବା ପାଇଁ ବାଟ ଦେଖାଇଥିଲା ତଥାକଥିତ ଗୁଜୁରାଟ ମଡ଼େଲ ଅଫ୍ ଡେଭେଲପମେ ବା ଗୁଜୁରାଟ ବିକାଶର ଢା । । ଏହି ଗୁଜୁରାଟ ମଡ଼େଲ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ୯୦ଦଶକରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାର ଏକ ମାଧ୍ୟମ । ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ପ୍ରଥମ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ଯେ କି ଏହି ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିପାରିଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ନିଜକୁ ଦୂରରେ ରଖୁଥିବା କର୍ପୋରେଟ ଜଗତ ମୋଦୀଙ୍କ ପ୍ରଲୋଭନକୁ ଏଡ଼ାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ମୋଦୀଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ସମୟରୁ ସାଥୀ ଦେଇଥିବା ଗୌତମ ଆଦାନୀଙ୍କ ସମେତ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଗଲେ ଅମ୍ବାନୀ ଭାଇଦ୍ୱୟ । ନାମକୁ ମାତ୍ର ଦରରେ ଜମି ମିଳିବା, ପାଣି ମିଳିବା, ବିଦ୍ୟୁତ ମିଳିବା, ଟିକସ ଲାଗୁ ନହେବା ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ସୁବିଧା ଯାହା କର୍ପୋରେଟ ଜଗତକୁ ମିଳିଲା, ତାହାର ଅନ୍ୟ ନାମହେଉଛି ଗୁଜୁରାଟ ମଡ଼େଲ । ପ୍ରକୃତ ବିକାଶର ସୂଚୀଟିକୁ ଦେଖିଲେ ଗୁଜୁରାଟର ଦୃଶ୍ୟପଟ ଭିନ୍ନ ଜଣାପଡ଼ିବ । ପ୍ରଶ୍ନ ବି ଆସିବ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜି ଆକର୍ଷଣ କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟଟି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର, ଶିକ୍ଷା ଓ ସାକ୍ଷରତା ଇତ୍ୟାଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେମିତି କମ୍ ଅଗ୍ରଗତି କରିଛି । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ହିସାବ ଦେଖିଲେ ସବୁଠାରୁ କମ ଲୋକ ଗରିବୀରେଖା ତଳେ ଥିବା ୨୦ଟି ବୃହତ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଗୁଜୁରାଟର ସ୍ଥାନ ୧୦ମ । ସେହିଭଳି ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁହାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧୦୦୦ ଜନ୍ମ

ନେଇଥିବା ଶିଶୁଙ୍କ ଭିତରେ ଯେଉଁ ସଂଖ୍ୟାର ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରନ୍ତି, ଗୁଜୁରାଟର ସ୍ଥାନ ବଡ଼ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ୧୧ଶ । ସାକ୍ଷରତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁଜୁରାଟର ସ୍ଥାନ ୭ମ ଏବଂ ଜୀବନକାଳର ହାର ମାପିବାବେଳେ ଗୁଜୁରାଟର ସ୍ଥାନ ୧୦ମ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି । ସର୍ବଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ୧୦୦୦ ପୁଅରେ ୯୪୩ ଝିଅ ଥିବାବେଳେ ଗୁଜୁରାଟରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୦୦୦ରେ ୯୧୯ । ଅଧିକ ପରିସଂଖ୍ୟାନକୁ ନଯାଇ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ମାନବିକ ବିକାଶ ସୂଚକାଙ୍କରେ ତଥାକଥିତ ପୁଞ୍ଜି ଆଧାରିତ ଗୁଜୁରାଟ ମଡ଼େଲର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ। ଦେଶୀ-ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ବୃହତ୍ ପରିମାଣରେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟକୁ ଆସିଗଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କର ବିକାଶ ହୋଇଯିବ ତାହା ଏକ ବଡ଼ଧରଣର ଭ୍ରମ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇସାରିଛି । ତଥାପି, ଏହି ତଥାକଥିତ ଗୁଜୁରାଟ ମଡ଼େଲ କେବଳ ଗୁଜୁରାଟ କାହିଁକି ସମଗ୍ର ଦେଶକୁ କବଳିତ କରିଛି । ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଖଣି ନାହିଁ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ଜମି ନାହିଁ ଏବଂ ଗମନାଗମନ ତଥା ଯୋଗାଯୋଗ ଏବଂ ପରିବହନର ଭି ିଭୂମି ନାହିଁ ସେ ସବୁ ରାଜ୍ୟ ପଛରେ ରହିଯାଇଛନ୍ତି । ସେ ଯାହା ହେଉ ନା କାହିଁକି ବର୍ଷତମାମ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବା ଏବଂ ନିର୍ବାଚନ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ଏହି 'ଗୁଜୁରାଟ ମଡ଼େଲ' କେତେ ଭଲ କାମ କରିପାରେ, ତାହା ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ଓ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଭଲଭାବେ ଜାଣନ୍ତି ।

ଗୁଜୁରାଟ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଭିତରେ ସମାନତା ହେଲା ଯେ ଉଭୟ ରାଜ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବିକାଶର ମଡ଼େଲ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଆସିଛନ୍ତି । ଖଣି, ପାଣି, ଜଙ୍ଗଲ, ଜମି ସବୁକିଛି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ଟେକିଦେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୁଜୁରାଟ ସହ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିଆସିଛି ନବୀନଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା । ୨୦୦୦ରୁ ୨୦୦୨ ମସିହା ଯାଏଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ନିଜକୁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାନବୀଶ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହିସାବରେ ରଖିଥିଲେ । ସେ ସମୟରେ କିଛି ଜନହିତକର ନୀତି ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିଲା । ୬୪ଟି ଲଘୁ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର କାରବାର ପାଇଁ କ୍ଷମତା ପ ାୟତ ଉପରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏବଂ ଅନେକ ଦିନ ପରେ କେନ୍ଦୁପତ୍ର ତୋଳିବା ପାଇଁ ପତ୍ର ପିଛା ପଇସା ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଇତ୍ୟାଦି କିଛି ନିଷ୍ପ ି ଲୋକଙ୍କ ମନକୁ ଛୁଇଁ ପାରିଥିଲା । ପ୍ୟାରୀବାବୁଙ୍କ ସହ ମିଶିବା ପରଠାରୁ ଗୁଜୁରାଟ ଢା ାରେ 'ଓଡ଼ିଶା ମଡ଼େଲ'ର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି କମ୍ପାନୀ ସହ ଗୁଜୁରାଟ ଢା ାରେ ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହେଲା । ସବୁଠାରୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହୋଇଥିଲା ଜୁନ୍ ୨୨, ୨୦୦୫ରେ ପସ୍କୋ କମ୍ପାନୀ ସହ ୫୨,୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର । ଏତେବଡ଼ ପରିମାଣରେ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ ହେଇନଥିବା କହିବା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାକୁ ଗୁଜୁରାଟ ଆଗରେ ରଖି ରଖାଗଲା । ପାଖାପାଖି ୧୦୦ଟି ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ଯାହାକି ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶାର କୋଇଲା, ଲୁହାପଥର, ବକ୍ସାଇଟ ଇତ୍ୟାଦିର ଲୁଣ୍ଠନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ଥିଲା, ସାମଗ୍ରିକ ଭାବେ ୫ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ବାଟ ଖୋଲିଛି ବୋଲି କୁହାଗଲା । ଆମ ସରକାରମାନେ ସଚ୍ଚୋଟ ନୁହଁନ୍ତି, ଏକଥା ସେମାନେ ନିଜେ ମାନନ୍ତି, ତେଣୁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ସଚ୍ଚୋଟ କହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ହିଁ ନାହିଁ । ଯଦି ୫ଲକ୍ଷ କୋଟିରୁ ଶାସନରେ ଥିବା ଦଳଟି ୧୦ ପ୍ରତିଶତ କମିଶନ ନିଏ ତେବେ ପରିମାଣଟି ହେବ ୫୦ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା । ଯଦି ୫ପ୍ରତିଶତ କମିଶନ ନିଅନ୍ତି, ତେବେ ଅନ୍ତତଃ ୨୫ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଳିବ । ଏକ ପ୍ରତିଶତ କମିଶନ ନେଲେ ୫ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଳିବ । ଯଦି ଆମେ ଏମାନଙ୍କ ନିର୍ମଳ ଭାବମୂ ିକୁ ନିର୍ବୋଧ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବା, ତେବେ ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ମନ ଭିତରକୁ ଆସିବା କଥା । ଏହି ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ନିର୍ମଳ ମଣିଷ ଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଜଙ୍ଗଲ, ନଦୀ, ଜମି, ଖଣିଜସମ୍ପଦ ଶାଗମାଛ ଦରରେ ଏହି କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ଦେଉଛନ୍ତି କିପରି ? ଯଦି ଏମାନେ ଶିଳ୍ପ ଓ ଖଣି ଖୋଲି ଲୋକଙ୍କର ବିକାଶ କରିବେ କହୁଛନ୍ତି ତେବେ 'ନଗଡ଼ା' ଭଳି ଶିଶୁ ମୃତ୍ୟୁର କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ତିଆରି ହେଉଚାଲିଛି କେମିତି ? ସୁକିନ୍ଦା ଓ କଳିଙ୍ଗନଗର ଶିଳ୍ପା ଳରୁ ନଗଡ଼ା ବା କେତେବାଟ ? ତଥାପି ବିକାଶ ସେଠି ପହ୍ ପାରିଲାନି । ୫ଲକ୍ଷ କୋଟିର ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ଅଟକାଇ ପାରିଲାନି ! ଗୁଜୁରାଟ ଢା ାରେ ଓଡ଼ିଶା ମଡ଼େଲ ପ୍ରତିବର୍ଷ ୧୦ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ କାମ ପାଇଁ ଗୁଜୁରାଟ ନଯିବା ପାଇଁ ବାରଣ କରିପାରିଲା ନାହିଁ !

ଗୁଜୁରାଟ, ଓଡ଼ିଶା ବା ଅନ୍ୟକୌଣସି ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳ ଭରପୁର ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ପ୍ରଭେଦ କିଛି ନାହିଁ । ନବୀନ ବାବୁ ଓ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଭିନ୍ନତା କେବଳ ଅଛି ତାହା ହେଉଛି ଯେ ମୋଦୀ ସଂଘ ପରିବାର ଭିତରୁ ଆସିଛନ୍ତି ଏବଂ ସଂଘ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସଙ୍ଗଠନ ତାଙ୍କ ପଛରେ ବଳିଷ୍ଠ ଭାବେ ଅଛନ୍ତି । ନବୀନ ବାବୁଙ୍କୁ ପଛରେ ସେଭଳି ସଙ୍ଗଠନ ନାହିଁ ବା ନିଷ୍ଠାପର କର୍ମୀ ନାହାନ୍ତି । ଉଭୟଙ୍କ ଭିତରେ ବଡ଼ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଯାହା ଅଛି ତାହା ହେଉଛି ଉଭୟେ ଭାରତୀୟ କର୍ପୋରେଟ ଜଗତର ଜଣେ ଜଣେ ପ୍ରିୟ ମଣିଷ । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉଭୟଙ୍କ ଭିତରେ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ନାଟକ ହେଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଅସଲ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଆବଶ୍ୟକତା

ରହିବ ନାହିଁ । ତେବେ ଗୋଟିଏ କଥା କହିବାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଏଥିପାଇଁ ରହିଛି ଯେ, ଉଭୟ ରାଜ୍ୟରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଓ ପୁଞ୍ଜିର ଉପଲବ୍ଧି ଶାସନରେ ଥିବା ଦଳମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷ ତମାମ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଚାର ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରବ ାଉଛି । ଏହି ପ୍ରଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ନିର୍ବାଚନ ଆୟୋଗଙ୍କର କୌଣସି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନାହିଁ । କର୍ପୋରେଟ ସୋସିଆଲ ରେସପନସିବିଲିଟି ବା ସି.ଏସ୍.ଆର. ବାଟ ଦେଇ କମ୍ପାନୀମାନେ ଶାସକ ଦଳମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ବାଚନୀ ପ୍ରଚାର କ୍ଷେତ୍ରଟିକୁ ବ ାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ବୃଦ୍ଧି କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଏବେ ତ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନଙ୍କୁ ମୋଟା ରକମର ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇଦେବାକୁ ବୈଧ କରିଦିଆଯାଇଛି । ଯାହା ମୋଦୀ ସରକାରଙ୍କର ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ଅବଦାନ । ନା ନିର୍ବାଚନ କମିଶନ, ନା ଆୟକର ବିଭାଗ ଦେବା ବାଲା ବା ନେବାବାଲାଙ୍କୁ ପଚାରିବେ ପଇସାଟି କେଉଁ ସୂତ୍ରରୁ ଆସିଛି ବୋଲି । ଉଦାରୀକରଣ ଯୁଗରେ ପୂର୍ବରୁ ଅବୈଧ ଓ ଅନୈତିକ କୁହାଯାଉଥିବା ଅନେକ ଅଭ୍ୟାସକୁ ବୈଧ କରିଦିଆଯାଇଛି । ସବୁଠାରୁ ବିଡ଼ମ୍ବନାର କଥା ହେଉଛି ଯେ ଭାରତର ସାଧାରଣ ନାଗରିକମାନେ ବୈଧତା ନିଜେ ଯୋଗାଇ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନ ନକରି । ଯେଉଁଠି କିଛି ମଣିଷ, କିଛି ଗୋଷ୍ଠୀ, କିଛି ବର୍ଗ ପ୍ରଶ୍ନ ବି କରୁଛନ୍ତି ସେ ସବୁକୁ ଚପାଇ ଦେବାପାଇଁ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଅନବରତ ପ୍ରୟାସ କରିଆସିଛି । ନିଜର ସ୍ୱର, ସାମୂହିକ ସ୍ୱର, ସଙ୍ଗଠିତ ସ୍ୱର ସର୍ବତ୍ର ପହ ାଇବା ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ମାଧ୍ୟମ ବି ନାହିଁ । ଟିଭିଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକ ଏଭଳି ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟିକଲେଣି ଯେ, ଅଧିକାଂଶ ସଚେତନଶୀଳ ଓ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ନାଗରିକ ଆଉ ଟିଭିରେ ଖବର ଦେଖୁନାହାନ୍ତି । ଖବରକାଗଜଗୁଡ଼ିକ ବିଜ୍ଞାପନ ନାଁରେ କର୍ପୋରେଟ ପତିଆରା ଆଗରେ ନତମସ୍ତକ ହୋଇ କାମ କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଜନୈତିକ ଦଳକୁ କର୍ପୋରେଟ ଜଗତ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ଯୋଗାଉଛି, ଗଣମାଧ୍ୟମ ସେହି ଦଳମାନଙ୍କର ଗୁଣଗାନ କରିବା ବା ଚତୁରତାର ସହ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭଲ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ କରୁଛି । ଏପରି ଏକ ସମୟରେ ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ନିର୍ବାଚନ ତନ୍ତ୍ର ନହେବା ପାଇଁ କିଭଳି କାମ କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ସମୟ ଆସିଛି ବଡ଼ ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ ଛାଡ଼ି ଛୋଟକୁ କେମିତି ଆଦର କରିବା, ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଓ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ଯୋଗାଇବା । ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଭଳି ରଖିବା ପାଇଁ ବା ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ପାଇଁ ଛୋଟ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମୂହ ନିର୍ମାଣ ଜାତୀୟସ୍ତରରେ ଆଜି ଏକ ବଡ଼ ଆବଶ୍ୟକତା ବୋଲି ଯଦି ଆମେ ଅନୁଭବ କରୁନାହାନ୍ତି, ତେବେ ଆମ ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁ ମୁକ୍ତ କରିପାରିବା ନାହିଁ ।

ଭାଜପାର ପରାଜୟ, ମୋଦୀଙ୍କ ବିଜୟ

ଡିସେମ୍ବର ୧୮, ୨୦୧୭ଦିନ ଗୁଜୁରାଟ ଓ ହିମାଚଳପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାର ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳ ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ପୂର୍ବରୁ ପଣ୍ଡିତମାନେ ଆକଳନ କରି କହିସାରିଥିଲେ ହିମାଚଳରେ କଂଗ୍ରେସର ପରାଜୟ ହେବ ଏବଂ ଗୁଜୁରାଟରେ କଂଗ୍ରେସର କଡ଼ା ମୁକାବିଲା ସ େ ଭାଜପା କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବ । ତାହା ହିଁ ହେଲା । ତେବେ ଗୁଜୁରାଟରେ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ଭାଜପା ୧୮୨ ସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ବିଧାନସଭାରେ ୧୦୦ଟି ଆସନ ବି ପାଇପାରିବନି ଏକଥା ଅନେକଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ କଲା । କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ସରକାର ନ ଗଢ଼ିପାରିଲେ ବି ୮୦ଟି ଆସନ ଦଖଲ କରିବା କିଛି କମ୍ କଥା ନୁହେଁ । ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ରହି ଆସିଛନ୍ତି ତିନୋଟି ନୂଆ ଚରିତ୍ର ହାର୍ଦ୍ଦିକ ପଟେଲ, ଜିଗ୍ନେସ ମେବାନୀ ଓ ଅଲପେସ୍ ଠାକୁର । ଗୁଜୁରାଟ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭିତରେ ରାହୁଲ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଯୁବବର୍ଗରେ ଗ୍ରହଣୀୟତା ବଢ଼ିଯାଇଛି । ଶେଷ ୧୫ଦିନରେ ୩୪ଟି ରାଲି କରି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ପ୍ରମାଣିତ କରିଦେଲେ ଯେ ତାଙ୍କରି ଏକାକୀ ଉଦ୍ୟମ ଯୋଗୁଁ ଗୁଜୁରାଟରେ ଭାଜପାର ଏକ ଲଜ୍ଜାଜନକ ପରାଜୟକୁ ରୋକାଯାଇପାରିଲା । ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ବିନା ଭାଜପାର କୌଣସି ସମ୍ମାନଜନକ ସ୍ଥିତି ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ଭାଜପାର ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ନେତୃତ୍ୱ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ହାତରେ ହିଁ ରହିବ ଏକଥାକୁ ଗୁଜୁରାଟ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରମାଣିତ କରିଦେଲା । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭାଷା ଓ ଶବ୍ଦର ପ୍ରୟୋଗ ନିଜ ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ସବୁପ୍ରକାର ଶାଳୀନତା ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲା । ଯଦିଓ ମଣିଶଙ୍କର ଆୟାରଙ୍କ ଉକ୍ତିକୁ ନେଇ ଗଣମାଧ୍ୟମ ବିତର୍କ କରାଇଲା ଏବଂ କଂଗ୍ରେସ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କଲା, ତେବେ ଆୟାରଙ୍କ ଉକ୍ତିକୁ ନେଇ ମୋଦୀ ଯେଭଳି ନାଟକୀୟ ମସାଲା ଦେଇ ନିର୍ବାଚନ ସଭାମାନଙ୍କରେ ପରିବେଷଣ କଲେ ତାହା ଜଣେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଶା କରାଯାଇନଥିଲା । ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ନାଟକୀୟତା ଯାହା ୨୦୧୪ର ନୂତନ ପିଢ଼ିର ଭୋଟରମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରିପାରିଥିଲା, ତାହାର ଚମକ ୨୦୧୭ ଗୁଜୁରାଟ ନିର୍ବାଚନ ବେଳେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିନଥିଲା । ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ଯଦି ୨୦୧୯

ନିର୍ବାଚନ ଜିତିବା ପାଇଁ ଆଶା ରଖିଛନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଅମିତ ଶାହାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଟି ଲୋକସଭା ଆସନ ପାଇଁ ସଙ୍ଗଠନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ ତଥା କର୍ପୋରେଟ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ସବୁବେଳେ ସଠିକ ଫଳାଫଳ ଦେଇପାରିବେ; ତାହାର ପ୍ରମାଣ ଗୁଜୁରାଟ ନିର୍ବାଚନରେ ମିଳିପାରିଲା ନାହିଁ । ଭାଜପା ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତ ଧକ୍କା ହେଲା, ଦଳରେ ବ୍ୟକ୍ତିବାଦର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ବିଲୋପ । ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ହିଁ ଭାଜପା ଏବଂ ଭାଜପା କହିଲେ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ଏକଥାଟି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଚାଲିଛି । ୧୫୦ଟି ଆସନ ପାଇଁ ଦମ୍ଭୋକ୍ତି ଦେଖାଉଥିବା ଅମିତ ଶାହା ୯୯କୁ ଗ୍ରହଣ କରିସାରିଛନ୍ତି । କାହାର ବି ଟିକିଏ ସଙ୍କୋଚ ବା ଲଜ୍ଜାବୋଧ ନାହିଁ । ଭା.ଜ.ପା.ର ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟ ବୁଝିପାରିଛନ୍ତି ଯେ ବିନା ମୋଦୀରେ ଦଳ ତିଷ୍ଠି ପାରିବନି । ଏଭଳି ଏକ ସମୟ ଫାଶୀବାଦ ପାଇଁ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ।

ତେବେ, ଗୁଜୁରାଟ ନିର୍ବାଚନ ମାଧ୍ୟମରେ ରାହୁଲ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ପରିପକ୍ୱତା ଓ ଲୋକପ୍ରିୟତାର ପ୍ରଚାର କଂଗ୍ରେସର ପୁନଃ ଉ ାପନ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ଅନେକ ଆଶା କରୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଦଳ ପ୍ରତି ବିପଦଟି ଟଳିଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଶାସନ କ୍ଷମତାରେ ଯିଏ ରହନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ଏବଂ ଲୋକପ୍ରିୟ ରାଷ୍ଟ୍ରନେତା ହେବାର ଯେତେ ଛଳନା ଓ ମିଛ ପ୍ରଚାର କୁହନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ଏମାନେ କେବେ ବି କର୍ପୋରେଟ୍‌ବିରୋଧି ହୋଇ ଶାସନ କ୍ଷମତାରେ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିବେନି ବା କ୍ଷମତାକୁ ଆସିପାରିବେନି । ଆଜିର ଦିନରେ ଭାରତୀୟ ରାଜନୀତି ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିଛି ଅନେକ ପ୍ରଗତିଶୀଳଙ୍କ ମନରେ ଏଇ ଭାବନା ରହୁଛି ଯେ, ମୋଦୀଙ୍କ ତୁଳନାରେ ନବୀନ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ହେଉଥିବା ଯୋଗୁଁ ଆମର ପସନ୍ଦର ଲୋକ ନହେଲେ ବି ସେ କ୍ଷମତାଚ୍ୟୁତ ହୁଅନ୍ତୁ ଆମେ ଚାହିଁବା ନାହିଁ । କାରଣ, ତା'ର ବିକଳ୍ପ ହେଉଛି ଦକ୍ଷିଣପନ୍ଥୀଙ୍କ ପତିଆରା ଓ ଔଦ୍ଧତ୍ୟକୁ ମଥା ପାତି ଗ୍ରହଣ କରିବା । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଏସବୁ ସାମ୍ନାରେ ଥିବା ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ି ଭଲ ବିକଳ୍ପ କେମିତି ନିର୍ମାଣ କରିବା, ସେ ଚିନ୍ତାଟି ଆଉ କରୁନାହାନ୍ତି । ଏଭଳି ଏକ ଅବସ୍ଥା ଆମକୁ ବାଟ ଦେଖାଇବାରେ ବିଫଳ ହେବ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ଅନ୍ତ କେବେ ଘଟିବ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ହୋଇ ରହିଯିବ । ଆମେ ଯେତେ ବିକଳ୍ପ ନାହିଁ ବୋଲି ଚିନ୍ତାରେ ରହିବା, ମୋଦୀଙ୍କ ବିଜୟ ସେତିକି ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେଇ ଚାଲିଥିବ । ବିଚାର ଓ ପୃଷ୍ଠପୋଷକମାନଙ୍କ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଦେଖିଲେ ବି କହିହେବ ଯେ ନବୀନଙ୍କ ବିଜୟ ବି ନରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବିଜୟ ସହ ସମତୁଲ ଯଦିବି ଭାଜପା ତାଙ୍କୁ ନିଜର ପରାଜୟ ବୋଲି ବିଚାର କରିବ ।